

Byggnadsminnesförklaring av Östigården i Norra Ytteryg, fastigheten Storhaga 18:1, Färila socken, Ljusdals kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Torkelsbo har väckts den 20 oktober 1997 av Länstyrelsen. Förslag till skyddsföreskrifter har remitterats samma dag.

Fastighetens ägare har skriftligen godkänt byggnadsminnesförklaring med föreslagna skyddsföreskrifter den 1 december 1997.

Byggnadsnämnden i Ljusdals kommun har genom beslut den 26 november 1997 tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring.

Riksantikvarieämbetet har tillstyrkt förslaget till byggnadsminnesförklaring den 26 november 1997.

Länstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen Östigården, fastigheten Storhaga 18:1, Färila socken, Ljusdals kommun för byggnadsminne och meddelar enligt 3 kap 2 § samma lag skyddsföreskrifter enligt bilaga 1.

Länstyrelsen lämnar råd och anvisningar för byggnadernas och markens underhåll. Även läns museet kan rådfrågas.

Om särskilda skäl föreligger får Länstyrelsen enligt 3 kap 14 § lämna tillstånd till ändring av byggnadsminne.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten. Hur man överklagar framgår av bilaga 2.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
801 70 GÄVLE	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-61 13 10

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lars Eric Ericsson samt ledamöterna Birgit Wallström, Inga Hagström, Mats Åstrand, Agneta Brendt, Vivi-Anne Sundqvist, Olle Nilsson-Sträng, Patrik Norinder, Sigvard Ring och Håkan Larsson samt tjänstgörande suppleanterna Rose Ericsson, Lennart Holmsten, Sven Åke Abbeyrd, Rolf Dahlberg och Jörgen Sjöstedt.

Byggnadsminnesutredningen utfördes av Jesper Larsson, läns museet. I den slutliga hanteringen deltog även t f länsantikvarie Margaretha Sundberg samt Ann Christin Gagge, föredragande.

Lars Eric Ericsson

Ann Christin Gagge

Kopia till:

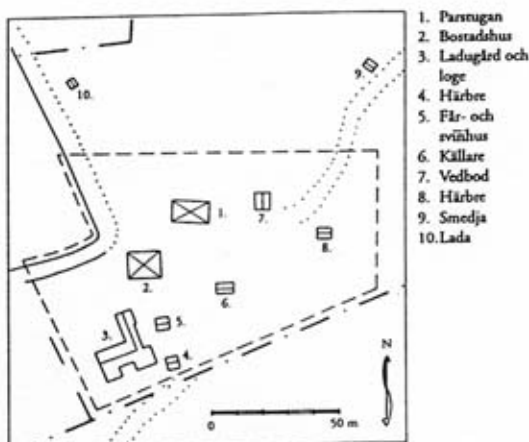
Ljusdals kommun, byggnadsnämnden
Ljusdals kommun, kulturnämnden
Inskrivningsmyndigheten vid Ljusdals tingsrätt
Överlantmätarmyndigheten
✓ Riksantikvarieämbetet
Länsmuseet Gävleborg
Hälsinglands museum
Ljusdalsbygdens museum
Länsstyrelsen, planenheten

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax
801 70 GÄVLE	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-61 13 10

ÖSTIGÅRDEN I NORRA YTTERYG

Storhaga 18:1

Färila socken, Ljusdals kommun

Storhaga 18:1. "Östigården", situationplan efter ekonomisk karta 16606, tryckt 1960.

- Gräns för föreslaget skyddsområde.
- Fastighetsgräns
- · - Gräns för jordregister enhet (traktgräns)

Östigården i Norra Ytteryg, Storhaga 18:1, var tidigare bodland till Storhaga 13 i Ljusdals socken. Genom en hemmansklyvning blev gården en egen fastighet någon gång mellan 1750 och 1770.

Parstugan - i två våningar med dubbla kammare - uppfördes 1829 av bonden Olof Perhsson. 1846 lät han måla den vänstra kammaren på bottenvåningen. Målningarna, som tillskrivits ljusdalsmålaren Anders Ädel, föreställer jordbrukaren och de fyra årstiderna i form av kvinnogestalter. Det kan även vara Ädel som har utfört det övriga måleriet i huset, bl.a. i form av fint schablonmåleri och marmoreringar. Huset är en timmerbyggnad där endast knutraderna och förstukvisten av färilatyp har varit målade; knutarna med röd slamfärg och förstukvisten med oljefärg. Huset har ursprungligen haft blyspröjsade fönster, men när några av dem renoverats har man ersatt blyet med spårfalsade spröjsar. På taket ligger tvåkupigt tegel ovanpå tidigare stickspåntak. Stickspånet ersatte i sin tur ett tidigare vedtak.

Huset är en överloppsbyggnad, d.v.s. den står idag oanvänd och renoveringen som genomfördes 1993-95 var av skydds-karaktär. Renoveringsarbetena utfördes med stor noggrannhet och skicklighet, med utvalda material av hög kvalitet.

KULTURHISTORISKT VÄRDE

Östigården i Norra Ytteryg är ett bra exempel på ett bodland som under 1700-talets senare hälft blev en självständig fastighet i samband med den ökande hemmansklyvningen. Den välbevarade parstugan, med sin orörda interiör, visar att även små enheter - med lite åker och äng - kunde uppföra stora och påkostade bostadshus. Denna byggnad, uppförd under 1800-talets första hälft, skiljer sig inte från hus på betydligt större gårdar. Att huset fortfarande är omålat - med rödfärg

endast på knutraderna - gör den idag unik. Det visar hur man kunde måla byggnader i Hälsingland innan rödfärgen slog igenom. Ett av byggnadens stora värden är att den visar prov på de invändiga måleritekniker som var vanliga i Hälsingland före 1850; figurmåleri, schablonmåleri, marmorering, stänkmålning och ådringsmålning. Även snickeri- och timmerarbeten är av mycket hög kvalitet. Parstugan är på grund av sin extraordinära kvalitet, både exteriört och interiört, synnerligen märklig.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Skyddsområdet omfattar del av fastigheten Storhaga 18:1.

Skyddsföreskrifterna gäller för parstugan från 1829.

1. Parstugan får inte rivas eller flyttas.
2. Parstugan får inte byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Ändringar av byggnadens rumsindelning eller andra åtgärder som innebär ingrepp i bärande stomme får inte göras.
4. Fast inredning såsom golv, tak, lister, paneler, dörrar, dörr- och fönsterfoder samt eldstäder får inte borttagas eller på annat sätt förändras. Befintliga ytskikt får ej borttagas, övermålas eller på annat sätt förändras.
5. Byggnaden skall i samråd med Länsstyrelsen underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att miljöns karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader inte uppföras.